

14 אוקטובר 2018

ה' בחשוון תשע"ט

לכבוד

השר נפתלי בנט

שר החינוך

נכבדי,

**הנדון: קביעת כללים למניעת פעילות הסותרת את מטרות החינוך הממלכתי בהתאם לתיקון מס' 17 לחוק החינוך הממלכתי**

אני מתכבד לפנות אליך בנושא הנדון מטעם עמותת חדו"ש – לחופש דת ושוויון ומטעם עמותת הפרוורם החילוני וחופש – העמותה לחופש מדת, כדלקמן:

1. ביום 17.7.18 אישרה הכנסת את תיקון מס' 17 לחוק החינוך הממלכתי. התיקון מחייב את שר החינוך להתקין כללים לצורך יישומו, בין היתר ביחס למניעת פעילות במוסד חינוך של אדם או של גוף שאינו חלק ממערכת החינוך שפעילותו עומדת בסתירה חמורה ומשמעותית למטרות החינוך הממלכתי. יוער כי החוק נועד לאפשר לשר לקבוע תנאים לפעילות בבתי ספר ממלכתיים גם במקרים נוספים, שאינם רלוונטיים לפנייתנו הנוכחית. פנייתנו נועדה לוודא כי בעת התקנת הכללים תינתן הדעת לצורך להחילם על כלל מטרות החינוך הממלכתי ולמנוע כניסתם של "גורמים חיצוניים" הפועלים בסתירה למטרות אלה.

2. המטרות המפורטות בחוק החינוך הממלכתי מבטאות את ערכי היסוד של מדינת ישראל, כפי שהם מגולמים ומבוטאים בהכרזת העצמאות, ולפיהם תהא מדינת ישראל מבוססת על יסודות החירות, הצדק והשלום לאור חזונו של נביאי ישראל, תבטיח חופש דת ומצפון, ותקיים שוויון זכויות חברתי ומדיני גמור ללא הבדל דת גזע ומין.

3. לפיכך, כדי לעמוד בדרישות הדין וליישם את מטרותיו של תיקון 17, מחוייבים הכללים אשר על כב' השר להתקין לתאום את עקרונות היסוד הללו ולמנוע פעילות בבתי ספר של גורמים חיצוניים המקדמים מטרות או מקיימים פעילויות העומדות בסתירה חמורה ומשמעותית למטרות אלה:

א. " להנחיל את העקרונות שבהכרזה על הקמת מדינת ישראל ואת ערכיה של מדינת ישראל כמדינה יהודית ודמוקרטית ולפתח יחס של כבוד לזכויות האדם, לחירויות היסוד, לערכים דמוקרטיים, לשמירת החוק, לתרבותו והשקפותיו של הזולת, וכן לחנך לחתירה לשלום ולסבלנות ביחסים בין בני אדם ובין עמים ;

ב. לפתח את אישיות הילד והילדה, ... להרחיב את אופקיהם התרבותיים ולחשפם לחוויות אמנותיות, והכל למיצוי מלוא יכולתם כבני אדם.

ג. לבסס את ידיעותיהם של הילד והילדה בתחומי הדעת והמדע השונים, ביצירה האנושית לסוגיה ולדורותיה, ובמיומנות היסוד שיידרשו להם בחייהם כבני אדם בוגרים בחברה חופשית...

- ד. לפתח מודעות וערנות לתמורות ולחידושים ;
  - ה. להעניק שוויון הזדמנויות לכל ילד וילדה, לאפשר להם להתפתח על פי דרכם וליצור אווירה המעודדת את השונה והתומכת בו ;
  - ו. להכיר את השפה, התרבות, ההיסטוריה, המורשת והמסורת הייחודית של האוכלוסייה הערבית ושל קבוצות אוכלוסייה אחרות במדינת ישראל, ולהכיר בזכויות השוות של כל אזרחי ישראל ;
  - ז. לחנך לשירות משמעותי בצבא ההגנה לישראל או לשירות לאומי אזרחי ;
4. כיום עדים אנו למקרים רבים שבהם מוזמנים דוברים ו/או ארגונים להרצות, להדריך ולהנחות תלמידים במסגרת החינוך הממלכתי, ואשר פעילותם [היינו תפיסת העולם של ארגוניהם, מפלגותיהם ומוסדות החינוך שהם נמצאים בזיקה רעיונית ודתית עמם] סותרת את מטרות החינוך הממלכתי לעיל.
5. במסגרת הכללים המותקנים על ידך נדרש כי תיאסר כניסת גורמים חיצוניים למוסדות החינוך הממלכתי או הפגשתם עם תלמידי מוסדות אלה כחלק מן התכנית החינוכית, ככל שגורמים חיצוניים אלה אינם מכירים למשל, בתפיסתם ובמעשיהם, בזכויות השוות של כל אזרחי ישראל ואינם מחנכים את ילדיהם לשירות משמעותי בצה"ל או בשירות לאומי אזרחי ; אינם מכבדים את זכויות האדם, את הערכים הדמוקרטיים ואת שלטון החוק ; אינם נוהגים כבוד להשקפות הזולת, ואינם מחנכים לחתירה לשלום ולסובלנות ביחסים בין כלל בני האדם ואומות העולם ; אינם חושפים את ילדיהם וילדותיהם לעולם התרבות והאומנות, ושוללים חשיפת ילדיהם לתחומי המדע השונים והיצירה האנושית לסוגיה ולדורותיה כנדרש בחברה חופשית ; גופים ואישים אשר במוסדות החינוך שלהם נמנעים בכוונת מכוון מלפתח מודעות לתמורות ולחידושים ואין מאפשרים שוויון הזדמנויות לכל ילד וילדה ; שאינם כוללים בחינוך את הכרת השפה, התרבות, המורשת והמסורת של האוכלוסייה הערבית על מגוון האמונות הדתיות, העדות והקבוצות המרכיבות אותה וכד'.
6. ברור לנו שהזמנתם של גורמים חיצוניים שדרכם ותפיסת עולמם סותרת ערכי יסוד אלה אינה מתיישבת עם התיקון לחוק, וראוי היה להימנע ממנה אף קודם התיקון בחוק, אך עתה בוודאי מוטלת עליך החובה למנוע כניסתם למוסדות החינוך הממלכתיים. יובהר כי אין להבין את פנייתנו כאילו היא נועדה למנוע הזמנתם של גורמים חיצוניים, דתיים וחילוניים, יהודים ולא-יהודים, ככל שפעילותם ותפיסת עולמם מתיישבת עם מטרות החינוך הממלכתי ומקדמת אותן. ברור לנו שיש גורמים חיצוניים כאלה בכל גווי הקשת הדתית, הלאומית והפוליטית, וככל שהכללים שעליך לקבוע יסדירו "סינון" מוקדם של גורמים חיצוניים אלה על פי התאמתם למטרות החינוך הממלכתי – איננו רואים כל מניעה לכך.
7. לשם המחשה נציין כי דוברים, הפועלים במסגרות ציבוריות וחינוכיות אחרות כנגד השירות הצבאי והאזרחי, אינם יכולים להיחשב כגורמים חיצוניים הראויים להיכנס למוסדות החינוך הממלכתי. יתר על כן, עיון במחקריהם המקיפים של המכון הישראלי לדמוקרטיה ומכון המחקר PEW מלמד על קורלציה בין זהותם הדתית של רוב בקרב הציבור החרדי והדתי לבין תפיסת עולם השוללת שוויון זכויות בין כל אזרחי ישראל [וגורסת כי ליהודים יש להקנות זכויות עדיפות בישראל]. ברור בעליל כי ממצאי סקרים אלה מלמדים על אתגר קשה העומד בפני החברה הישראלית ומערכת החינוך שלה, ומכלל לאו שומעים אף על ההן, היינו – גם בקבוצות אלה יש מיעוט הדוחה תפיסה מדירה ומפלה זו ומכבד את עקרון שוויון הזכויות של כלל אזרחי ישראל. יש לקוות כי אף אתה מכיר באתגר חינוכי זה ומייחס לו חשיבות ודחיפות בעיצובן של מערכות החינוך הרלבנטיות, אך מה שאף ברור הוא כי יש לאסור על כניסת "גורמים חיצוניים" השותפים לתפיסת עולם זו ואינם מוקיעים אותה למערכת החינוך הממלכתית, שכן היא עומדת בסתירה בוטה ומסוכנת למטרות החינוך הממלכתי.
8. עוד נדגיש כי יש לכלול בכללים שיקבעו גם את כלל ההדדיות, היינו – לא תותר כניסתם של דוברים וארגונים אשר מקיימים זיקה אישית ו/או מוסדית למוסדות חינוך שאינם פתוחים לכניסתם של דוברים וארגונים אשר תפיסת עולמם היא תפיסת עולם חילונית, המעוגנת בשוויון מגדרי, ואשר מקדשים את חופש המדע והחקר האנושי. יש למנוע כניסתם של דוברים וארגונים הנוקטים גישה של "שלי – שלי, ושליך – שלי" [מידתו של הרשע על פי פרקי אבות], היינו – גישה המצדיקה ומאפשרת להזמנים למוסדות החינוך הממלכתיים ולחשוף בפני תלמידיהם החילוניים והאחרים את משנתם

הדתית ונגזרותיה, אך בה בעת מסרבת לחשוף את ילדיהם ואת תלמידי מוסדות החינוך עמם הם קשורים – לתפיסות עולם תרבותיות, מדעיות ודתיות אחרות מזו שהם מנחילים לילדיהם ולתלמידיהם.

9. לאור כל האמור לעיל, נבקש כאמור לדעת מה הכללים שנקבעו ליישומן של התיקון מס' 17 לחוק החינוך הממלכתי כמתחייב בסעיף 13(ב), וככל שכללים אלה טרם נקבעו – נבקש לדעת מהם העקרונות לפיהם יקבעו כללים אלה, מה התהליך שנקבע לגיבושם, ובאיזו מידה יכללו השיקולים שהעלינו לעיל בקביעתם של הכללים.

בכבוד רב

הרב אורי רגב, עו"ד

מנכ"ל חדו"ש – לחופש דת ושוויון